

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1 Γενικά
- 1.2 Εταιρίες εμπορικού δικαίου
- 1.3 Νομική προσωπικότητα εταιριών
- 1.4 Ειδικό όροι σύστασης εταιρίας
- 1.5 Βασικά χαρακτηριστικά εταιρικών τύπων
- 1.6 Η αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου
- 1.7 Η λογιστική των εταιριών
- 1.8 Η επιλογή νομικής μορφής

1.1 Γενικά

Η βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου επιτυγχάνονται, κυρίως, με την άσκηση και ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας είτε ατομικά από φυσικά πρόσωπα είτε εταιρικά από νομικά πρόσωπα. Η δημιουργία εταιρικής μορφής μέσα από ενώσεις προσώπων είναι σημαντική για τον ανθρώπινο παράγοντα καθώς με τη συνένωση των ατομικών δυνάμεων επιτυγχάνονται πολλαπλάσιοι στόχοι που επεκτείνονται και πέρα του οικονομικού τομέα.

Η νομική μορφή, μέσω της οποίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μια ένωση προσώπων, είναι η εταιρία. Με τον όρο εταιρία νοείται¹: «η σύμβαση ενός αριθμού προσώπων, φυσικών ή νομικών, με την οποία αυτά αναλαμβάνουν αμοιβαία την υποχρέωση να επιδιώκουν, με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό».

Η λογιστική των εταιριών ασχολείται με την εξέταση των εταιρικών γεγονότων που προκύπτουν τόσο από τις σχέσεις της εταιρίας με τα μέλη που την απαρτίζουν όσο και από τις σχέσεις της εταιρίας με τρίτους ως απόρροια της σύστασης, λειτουργίας, ανάπτυξης καθώς και της λύσης-εκκαθάρισης. Οι σχέσεις αυτές εξετάζονται κάτω από το πρίσμα της οικονομικής, νομικής, λογιστικής και φορολογικής άποψης-σκέψης. Η οικονομική προσδιορίζεται από τη μακροοικονομική και τη μικροοικονομική θεώρηση της επιχειρηματικότητας. Η νομική καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις του Εμπορικού Νόμου και του Αστικού Κώδικα. Η λογιστική εκφράζεται με την εφαρμογή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν.2190/20, Ν.3190/55), του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.), του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Ε.Γ.Λ.Σ.), των Κληδικών Λογιστικών Σχεδίων και Νομοθετικών ρυθμίσεων για εταιρίες ειδικού τύπου καθώς και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής

1. Άρθρο 741 Α.Κ.

Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.)². Η φορολογική διαμορφώνεται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και σχετική νομολογία. Η καταγραφή όλων αυτών των σχέσεων αποτυπώνεται στο συμφωνητικό που συνάπτουν και υπογράφουν τα μέλη, που μπορεί να είναι ιδιωτικό ή δημόσιο έγγραφο και ονομάζεται καταστατικό ή εταιρικό έγγραφο.

Συνεπώς, το άτομο που θα μελετήσει και θα ασχοληθεί με τη λογιστική των εταιριών απαιτείται να έχει, πέρα από τη λογιστική γνώση - εμπειρία και νομική κατάρτιση προκειμένου να κατανοήσει το πλαίσιο λειτουργίας, πάνω στο οποίο στηρίζονται οι σχέσεις των εταιριών με την εταιρία καθώς και των εταιριών με τρίτους.

1.2 Εταιρίες Εμπορικού Δικαίου

Η ύπαρξη κάθε εταιρικής μορφής αποτελεί ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο που απαιτεί τη συνένωση τουλάχιστον δύο φυσικών ή νομικών προσώπων³. Η παρουσία της εταιρίας είναι ανεξάρτητη από την παρουσία των προσώπων που την ιδρύουν ή των προσώπων που μετέπειτα μπορεί να συμμετέχουν στο εταιρικό ή μετοχικό της κεφάλαιο. Η εταιρία ιδρύεται με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων που αναλυτικά περιγράφονται στο καταστατικό της. Η εταιρία έχει ορισμένη διάρκεια ζωής στην περίπτωση που αναφερόμαστε σε κεφαλαιουχική εταιρία, ενώ στην περίπτωση της προσωπικής, η διάρκειά της μπορεί να είναι αόριστη.

Ανάλογα με τον σκοπό που επιδιώκουν, οι εταιρίες διακρίνονται σε:

- **Αστικές:** όταν προωθούν κοινωνικούς, πολιτιστικούς και άλλους σκοπούς, χωρίς να έχουν εμπορική δραστηριότητα.
- **Εμπορικές:** όταν έχουν σκοπό την επίτευξη κέρδους μέσω των δραστηριοτήτων τους.

2. Ν.2992/02, Κανονισμός (ΕΚ) 1606/02 Ε.Ε.Ε.Κ Ι243/1.

3. Με εξαίρεση τη μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. και τη μονοπρόσωπη Α.Ε.

Στο βιβλίο αυτό, θα επικεντρωθούμε στην εξέταση των εταιριών του εμπορικού δικαίου που ανάλογα με τον τρόπο συμμετοχής των εταιρών στο κεφάλαιο διαχωρίζονται ως εξής:

A. Προσωπικές Εταιρίες

Κυρίαρχο ρόλο στον εταιρικό αυτό τύπο διαδραματίζει η προσωπικότητα των εταιρών που αποτελεί την ουσιαστική εγγύηση προς τους τρίτους (δανειστές, πελάτες, προμηθευτές, κ.τ.λ.), ανεξάρτητα από το ύψος της συμμετοχής τους στο κεφάλαιο. Οι προσωπικές εταιρίες είναι ολιγομελείς, διότι στηρίζονται στην αρχή της απόλυτης εμπιστοσύνης μεταξύ των εταιρών απόρροια των δεσμών εμπιστοσύνης, φιλίας ή/και συγγενείας. Η νομοθεσία δεν προβλέπει ελάχιστο όριο καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, η δε αποτίμηση των περιουσιακών τους στοιχείων γίνεται με ομόφωνη απόφαση των εταιρών.

Αμιγώς προσωπική εταιρία, θεωρείται μόνο η ομόρρυθμη εταιρία. Η ετερόρρυθμη εταιρία έχει χαρακτηριστικά όμοια με αυτά της ομόρρυθμης, με μόνη ουσιαστική διαφορά, ότι οι ετερόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους στο κεφάλαιο.

Η νομοθεσία που διέπει τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες βασίζεται στα σχετικά με τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες άρθρα του Εμπορικού Νόμου (άρθρα 18-28,38,39,41-44,46-50, κ.τ.λ.). Συμπληρωματικά, εφαρμόζονται και οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί εταιριών (άρθρα 741- 784), ενώ θέματα όπως η λύση και η εκκαθάριση της εταιρίας, ρυθμίζονται αποκλειστικά από το καταστατικό της με την προϋπόθεση ότι δεν αντιβαίνει το νόμο.

B. Κεφαλαιουχικές Εταιρίες

Κυρίαρχο ρόλο στις εταιρίες αυτής της μορφής ασκεί το εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο που διαιρείται σε ίσα τμήματα (μερίδες ή μετοχές) και οι εταίροι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Η σχέση μεταξύ

των εταιρών ή μετόχων εκφράζεται και διέπεται από το καταβεβλημένο ποσό του κεφαλαίου που έχουν εισφέρει στην εταιρία είτε σε χρήμα είτε σε είδος, χωρίς, ωστόσο, να αναγνωρίζεται η προσωπική εργασία. Επίσης, υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ της προσωπικής - ατομικής και της εταιρικής περιουσίας. Η νομοθεσία ορίζει ελάχιστο όριο στο ύψος του εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου, η δε αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας γίνεται αποκλειστικά από την επιτροπή του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/20. Αμιγώς κεφαλαιουχική εταιρία είναι η ανώνυμη εταιρία.

Οι προσωπικές εταιρίες θεωρούνται εμπορικές, μόνο εφόσον ασκούν δραστηριότητα που από τον εμπορικό νόμο χαρακτηρίζεται ως εμπορική. Αντίθετα, οι κεφαλαιουχικές είναι εμπορικές από την στιγμή της ίδρυσής τους, ανεξάρτητα από την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας.

Οι τύποι εταιριών που μπορούν να συσταθούν με βάση την ελληνική νομοθεσία είναι από πλευράς: (α) προσωπικών εταιριών: η ομόρρυθμη εταιρία, η απλή ετερόρρυθμη εταιρία, η κατά μετοχές ετερόρρυθμη εταιρία και η αφανής ή συμμετοχική εταιρία, (β) κεφαλαιουχικών εταιριών: η εταιρία περιορισμένης ευθύνης και η ανώνυμη εταιρία. Ο συνεταιρισμός και η συμπληοιοκτησία αναγνωρίζονται ως ιδιόρρυθμες μορφές εταιριών. Επίσης, υπάρχουν οι ιδιότυπες εταιρικές μορφές, όπως είναι: η Κοινοπραξία, η Ιδιότυπη Μεταφορική Εταιρία (Ι.Μ.Ε.), η Δικηγορική και Συμβολαιογραφική Εταιρία, η Αστική Εταιρία (κερδοσκοπική και μη), η Κοινωνία και ο Αστικός Συνεταιρισμός, η Αθλοδμη Ναυτιλιακή Εταιρία, η Ναυτική Εταιρία, η Ναυτιλιακή Εταιρία Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.), η Εταιρία Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής (Ε.Ι.Π.Α.), η Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία (Π.Α.Ε.), η Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία (Κ.Α.Ε.), η Ευρωπαϊκή Εταιρία, η Εταιρία Ειδικού Σκοπού, η Κυπριακή Εταιρία, η Εξωχώρια (Υπεράκτια) Εταιρία (Offshore) και η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (Ι.Κ.Ε.).

Η δυνατότητα ίδρυσης εταιρίας με διαφορετικό τύπο, δεν είναι δυνατή

με βάση το εμπορικό δίκαιο, ενώ, από τους παραπάνω τύπους, με βάση ειδικούς νόμους δημιουργήθηκαν διάφοροι τύποι εταιριών με κύριο χαρακτηριστικό την επαγγελματική τους δραστηριότητα, όπως είναι οι: ασφαλιστικές, τραπεζικές, χρηματιστηριακές, εταιρίες επενδύσεων κεφαλαίου και αθλητικές ανώνυμες εταιρίες.

Με εξαίρεση την αφανή εταιρία, όπου ένας ή περισσότεροι εταίροι παραμένουν αφανείς και οι συναλλαγές της εταιρίας πραγματοποιούνται από τον εμφανή εταίρο καθώς και την συμπληοιοκτησία, οι υπόλοιποι τύποι εταιριών αποκτούν νομική προσωπικότητα και καθίστανται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

1.3 Νομική προσωπικότητα εταιριών

Οι εταιρίες, από την ίδρυσή τους, αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα που έχουν και τα φυσικά πρόσωπα. Μπορούν, συνεπώς, να συνενωθούν με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και να δημιουργήσουν άλλο ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο.

Οι εταιρίες – νομικά πρόσωπα, διαθέτουν το δικό τους όνομα – επωνυμία, κατοικία – έδρα, ιθαγένεια, τα οποία είναι στοιχεία ανεξάρτητα από εκείνα των εταίρων ή μετόχων τους. Οι εταιρίες δημιουργούν και κατέχουν δική τους περιουσία που είναι διαφορετική και ανεξάρτητη από την περιουσία των εταίρων ή μετόχων. Αντίστοιχα, οι προσωπικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι εταίροι προς τρίτους, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο απαίτησης από τους τρίτους σε βάρος της εταιρίας.

Στο ιδρυτικό έγγραφο της εταιρίας, το καταστατικό ή εταιρικό, περιγράφονται αναλυτικά οι σχέσεις των προσώπων που ιδρύουν την εταιρία, οι διαδικασίες ίδρυσης, το κεφάλαιο που καταβάλλεται για την επίτευξη των στόχων της εταιρίας, οι όροι συμμετοχής στα αποτελέσματα

(ποσοστό συμμετοχής στα κέρδη ή ζημίες) καθώς και η διαδικασία που ακολουθείται κατά τη λύση - εκκαθάριση. Οι εταίροι έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν απεριόριστα και σε άλλες εταιρίες. Η εκπροσώπηση της εταιρίας γίνεται από πρόσωπα που ορίζονται από τους εταίρους ή μετόχους και ανάλογα με την εταιρική μορφή, φέρουν τον τίτλο του διευθύνοντα συμβούλου στην περίπτωση των ανώνυμων εταιριών ή του διαχειριστή στην περίπτωση των υπολοίπων τύπων.

Οι βασικές ενότητες ενός καταστατικού είναι: η επωνυμία, η έδρα, η χρονική διάρκεια, ο επιδιωκόμενος σκοπός, το καταβληθέν κεφάλαιο, η διοίκηση, ο τρόπος λήψης των αποφάσεων, η εταιρική (ή διαχειριστική) χρήση, η συμμετοχή στα εταιρικά αποτελέσματα, οι ετήσιες και οι ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ισολογισμός, λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων, προσάρτημα), αλλά και με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ισολογισμός, λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσης, κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων, κατάσταση ταμειακών ροών, επεξηγηματικές σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων), η διαδικασία δημοσίευσης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και, τέλος, η ακολουθούμενη διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης της εταιρίας.

Η νομική προσωπικότητα της εταιρίας διέπεται από τους κανόνες δημοσιότητας του καταστατικού ή του εταιρικού και σ' αυτή την κατηγορία κατατάσσονται: η ομόρρυθμη εταιρία (Ο.Ε), η ετερόρρυθμη εταιρία (Ε.Ε.), η εταιρία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), η ανώνυμη εταιρία (Α.Ε) και ο συνεταιρισμός. Αντίθετα, οι εταιρίες, των οποίων το έγγραφο σύστασης δεν υπόκειται σε δημοσιότητα, χαρακτηρίζονται ως εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα και τέτοιες είναι: η αφανής ή συμμετοχική εταιρία, η συμπληοικτησία και η αστική εταιρία (υπό προϋποθέσεις). Επίσης, οι εταιρίες, έχουν την υποχρέωση τήρησης βιβλίων και στοιχείων σύμφωνα με τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, ενώ στην περίπτωση των κεφαλαιουχικών τηρούνται επιπλέον τα εταιρικά βιβλία, όπως αυτά ορίζονται από

τον Ν.3190/55 «περί Εταιριών Περιορισμένης ευθύνης» για την Ε.Π.Ε και τον Κ.Ν.2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιριών» για την Α.Ε. Υποχρεωτική είναι, επίσης, και η εγγραφή τους στο αντίστοιχο Επιμελητήριο (Βιομηχανικό, Εμπορικό, κ.ο.κ.).

Οι εταιρίες αποτελούν ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο και η αποχώρηση ενός από τους εταίρους δεν επιφέρει απαραίτητα και τη λύση της εταιρίας.

1.4 Ειδικό όροι σύστασης εταιρίας

Η εταιρία αποτελεί σύμβαση μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων και, επομένως, για την έγκυρη σύσταση μιας εταιρίας εμπορικού δικαίου, είναι αναγκαίο να πληρούνται όλοι οι γενικοί όροι που απαιτούνται για τη σύνταξη οποιασδήποτε μορφής συμβάσεως.

Για να συσταθεί μια εταιρία απαιτείται να ισχύουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

■ Σύμβαση με ιδιωτικό ή δημόσιο (συμβολαιογραφικό) έγγραφο

Τα άτομα που συμμετέχουν στην εταιρία απαιτείται να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να μην έχουν υπαχθεί σε κατάσταση πτώχευσης.

■ Επιδίωξη θεμιτού σκοπού

Ο σκοπός της εταιρίας πρέπει να μην αντίκειται στο νόμο και τα χρηστά ήθη.

■ Δημοσιότητα

Η εταιρική σύμβαση υπόκειται σε διατυπώσεις δημοσιότητας που διαφέρουν για κάθε τύπο εταιρίας και γι' αυτό προσδιορίζονται ακριβώς από τον νόμο. Με την εκπλήρωση αυτών των διατυπώσεων, οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι μπορούν να πληροφορούνται τους όρους της εταιρικής σύμβασης.

■ Εισφορά κεφαλαίου

Οι μέτοχοι ή εταίροι υποχρεούνται να καταβάλουν είτε σε χρήμα είτε σε είδος είτε με την προσωπική τους εργασία στην περίπτωση των προσωπικών εταιριών, την αναλογούσα σ' αυτούς εταιρική εισφορά. Οι εισφορές σε χρήμα περιλαμβάνουν: μετρητά, επιταγές, μερίσματα, λογαριασμούς καταθέσεων όψεως σε τράπεζα καθώς και άλλα ισοδύναμα μετρητών. Οι εισφορές σε είδος, μπορεί να αφορούν: ακίνητα ή κινητά πράγματα (οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, εμπορεύματα, κ.ο.κ.), απαιτήσεις πελατών, μετοχές και ομολογίες. Ως αντικείμενα εισφοράς, θεωρούνται και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η επωνυμία, τα εμπορικά σήματα και γενικά οποιοδήποτε άυλο περιουσιακό στοιχείο, η αξία του οποίου μπορεί να εμφανιστεί στον ισολογισμό χωρίς να αποτελεί μέρος του κεφαλαίου. Η προσωπική εργασία εταίρου υπολογίζεται ως εισφορά κεφαλαίου, ωστόσο, δεν αποτελεί τμήμα του εταιρικού κεφαλαίου.

1.5 Βασικά χαρακτηριστικά εταιρικών τύπων

α) Ομόρρυθμη Εταιρία – Ο.Ε. (άρθρα 20 επ. Εμπορικού Νόμου).

Κύριο χαρακτηριστικό της Ομόρρυθμης εταιρίας είναι ότι οι εταίροι ευθύνονται «προσωπικώς», «απεριορίστως» και «εις ολόκληρον», τόσο με την περιουσία της εταιρίας όσο και με την προσωπική τους περιουσία. Ο εταίρος ευθύνεται με όλη την περιουσία του για τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η εταιρία καθώς και για την εξόφληση κάθε οφειλής της εταιρίας προς τρίτους, ανεξάρτητα από το ποσοστό που του αναλογεί στο εταιρικό κεφάλαιο. Συνεπώς, μεταξύ των προσώπων που τη συστήνουν, θα πρέπει πρωτίστως να υπάρχει πλήρης και αμοιβαία εμπιστοσύνη γιατί από τις ενέργειες ή τις παραλείψεις του ενός εταίρου είναι πιθανό να προκύψουν σοβαρές οικονομικές συνέπειες στην περιουσία των άλλων.

β) Ετερόρρυθμη Εταιρία - Ε.Ε. (άρθρα 19, 23 επ. Εμπορικού Νόμου).

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της Ετερόρρυθμης εταιρίας είναι ότι μεταξύ των προσώπων που τη συστήνουν είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν και πρόσωπα που δεν επιθυμούν να ευθύνονται «αλληληγγύως» και «απεριορίστως», δηλαδή, με ολόκληρη την προσωπική τους περιουσία. Τα πρόσωπα αυτά μετέχουν στην εταιρία ως ετερόρρυθμα μέλη και ευθύνονται για τα χρέη της εταιρίας, αποκλειστικά και μόνο μέχρι του ποσού της εταιρικής τους εισφοράς. Ο ετερόρρυθμος εταίρος, από τον νόμο, αποκλείεται τόσο από τη διαχείριση όσο και από την εκπροσώπηση της εταιρίας.

γ) Ετερόρρυθμη κατά Μετοχές Εταιρία (άρθρα 38 Εμπορικού Νόμου και 50α Ν.3190/55, όπως προστέθηκε με το άρθρο 16 του Π.Δ. 419/86).

Αποτελεί μια ενδιάμεση μορφή μεταξύ προσωπικής και κεφαλαιουχικής εταιρίας. Οι σχέσεις μεταξύ των εταίρων προσδιορίζονται σύμφωνα με το κεφάλαιο που έχει καταβάλει ο καθένας τους. Οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται με ολόκληρη την προσωπική τους περιουσία. Το τμήμα του κεφαλαίου που εισφέρεται από τον ή τους ετερόρρυθμους εταίρους, μετατρέπεται σε ονομαστικές μετοχές που είναι εύκολα μεταβιβάσιμες σε τρίτους, χωρίς να επέλθει λύση της εταιρίας, σε περίπτωση αλλαγής εταίρου. Ο τύπος της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρίας δε βρήκε μεγάλη πρακτική εφαρμογή στην Ελλάδα.

δ) Συμμετοχική ή Αφανής Εταιρία (άρθρα 47 - 50 Εμπορικού Νόμου).

Κύριο χαρακτηριστικό της Συμμετοχικής ή Αφανούς εταιρίας είναι ότι υφίσταται μόνο στις μεταξύ των εταίρων σχέσεις, ενώ προς τρίτους η εταιρία δεν υπάρχει και εμφανίζεται μόνο ο εμφανής εταίρος. Για τη σύστασή της απαιτείται τουλάχιστον ένας εμφανής και ένας αφανής εταίρος. Οι σχέσεις

μεταξύ των εταίρων διέπονται από ιδιωτικό συμφωνητικό. Η συμμετοχική ή αφανής εταιρία έχει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εταιρίας, δηλαδή εισφορές, συμμετοχή στα κέρδη και στις ζημίες, ενώ η έννοια της αφάνειας έχει μόνο νομική υπόσταση.

ε) Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης - Ε.Π.Ε. (Ν. 3190/55).

Η εταιρία περιορισμένης ευθύνης είναι η απλούστερη μορφή κεφαλαιουχικής εταιρίας. Χαρακτηριστικό της εταιρίας είναι ότι δεν υπάρχουν εταίροι με απεριόριστη ευθύνη και απαιτείται ελάχιστο ύψος καταβεβλημένου κεφαλαίου. Οι σχέσεις των εταίρων προσδιορίζονται και συνδέονται άμεσα με το κεφάλαιο που έχει καταβάλει ο καθένας από αυτούς. Επίσης, η εταιρική ιδιότητα ενσωματώνεται στα εταιρικά μερίδια και στις εταιρικές μερίδες και η απώλεια της εταιρικής ιδιότητας συνεπάγεται τη μεταβίβαση αυτών.

στ) Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. (Π.Δ. 279/93, άρθρο 43α Ν. 3190/55).

Στη μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. υπάρχει ένας μοναδικός εταίρος, ενώ παράλληλα διατηρείται ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας της εταιρίας. Ουσιαστικά, παρεκκλίνουμε από τον ορισμό της εταιρίας ως συνένωση δύο ή περισσότερων προσώπων - εταίρων και έχουμε εταιρία με ένα μόνο εταίρο. Στην επωνυμία πρέπει να συμπεριλαμβάνονται οληογράφως οι λέξεις 'Μονοπρόσωπη ΕΠΕ' προκειμένου να προστατευθούν οι τρίτοι, που πρέπει να γνωρίζουν το είδος της εταιρίας με την οποία έρχονται σε επαφή και συναλλάσσονται. Στη συνέλευση των εταίρων παρίσταται υποχρεωτικά συμβολαιογράφος ο οποίος προσυπογράφει τα πρακτικά της συνέλευσης.

ζ) Ανώνυμη Εταιρία - Α.Ε. (άρθρα 19, 29 - 37, 40, 45 Εμπορικού Νόμου, Κ.Ν 2190/20 «περί ανωνύμων εταιριών» και διάφοροι άλλοι νόμοι που αναφέρονται σε ορισμένες κατηγορίες ανωνύμων εταιριών, όπως: ο Ν. 5076/31 «περί τραπεζικών Α.Ε.», το Ν.Δ. 608/70 «περί Εταιριών Επενδύσεων - Χαρτοφυλακίου και Αμοιβαίων Κεφαλαίων», ο Ν.1969/91 «Για την προστασία του καταναλωτή και άλλες διατάξεις»

όπως τροποποιήθηκε από το **Π.Δ.433/93** «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ/τος 348/85 (ΦΕΚ-125 Α), του Ν. 1969/91 (ΦΕΚ-167 Α) και του Π.Δ. 50/92 (ΦΕΚ-22 Α) σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της ΕΟΚ» και τους **Ν.2166/93** «Κίνητρα Ανάπτυξης Επιχειρήσεων», **Ν.2198/94** «Αύξηση αποδοχών δημοσίων υπαλλήλων εν γένει, σύναψη δανείων υπό του Ελληνικού Δημοσίου και δημιουργία στην Τράπεζα της Ελλάδος Συστήματος Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή και άλλες διατάξεις», **Ν.2275/94** «Κύρωση των από 31.12.93 και 6.7.94 πέντε δανειακών Συμβάσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες διατάξεις» και **Ν.2324/95** «Τροποποιήσεις της νομοθεσίας για τα Χρηματιστήρια Αξιών, Οργάνωση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Σύστημα εγγυήσεων καταθέσεων», **Ν.2741/99** «Ενιαίος φορέας ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις», Ν. 2753/99 «Απλοποιήσεις και ελαφρύνσεις στη φορολογία εισοδήματος και άλλες διατάξεις», **Ν.2837/00** «Ρύθμιση θεμάτων Ανταγωνισμού, Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Τουρισμού και άλλες διατάξεις», **Ν. 2842/00** «Λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, 974/98 και 2866/98 του Συμβουλίου, όπως ισχύουν σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ», **Ν.2892/01** «Ελαφρύνσεις στη φορολογία κεφαλαίου και άλλες διατάξεις», **Π.Δ. 60/01** «Προσαρμογή του Κωδ. Ν.2190/1920 “περί ανωνύμων εταιριών”, όπως ισχύει, προς τις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου 92/101/ΕΟΚ της 23ης Νοεμβρίου 1992 “για την τροποποίηση της οδηγίας 77/91/ΕΟΚ όσον αφορά τη σύσταση της ανώνυμης εταιρίας και τη διατήρηση και τις μεταβολές του κεφαλαίου της”. (L347/64/28.11.92)», **Ν.2919/01** «Σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και άλλες διατάξεις», **Ν.2941/01** «Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης εταιριών, αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ρύθμιση θεμάτων της Α.Ε. “ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ” και άλλες διατάξεις», **Ν.3156/03** «Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και άλλες διατάξεις», **Ν.3229/04** «Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και

έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις», **N.3301/04** «Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις», **N.3460/06** «Αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων εταιριών στην εύλογη αξία και άλλες διατάξεις», **N. 3487/06** «Ενσωμάτωση στο εθνικό δίκτυο της Οδηγίας 2003/51/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2003 "για την τροποποίηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ και 91/674/ΕΟΚ σχετικά με τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς εταιριών ορισμένων μορφών, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων" (EEL178/17.7.2003), **N.3548/07** «Καταχώρηση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις», **N. 3604/07** «Αναμόρφωση και τροποποίηση του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 "Περί ανωνύμων εταιριών" και άλλες διατάξεις», **N.3756/09** «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», **N. 3763/09** «Ενσωμάτωση Οδηγιών 2006/98/ΕΚ, 2008/8/ΕΚ και 2007/74 ΕΚ, διατάξεων των Οδηγιών 2006/112/ΕΚ και 2006/69/ΕΚ, διατάξεις φορολογίας εισοδήματος, κεφαλαίου, ΦΠΑ και λοιπών φορολογιών και λοιπές διατάξεις», **N.3867/10** « Εποπτεία ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση εγγυητικού κεφαλαίου ιδιωτικής ασφάλισης ζωής, οργανισμού αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών», **N. 3873/10** «Ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2006/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς εταιριών ορισμένων μορφών και της οδηγίας 2007/63/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την απαίτηση για τη σύνταξη έκθεσης από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα σε περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης ανωνύμων εταιριών», **N.3884/10** «Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, σχετικά με την άσκηση ορισμέ-

νων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιριών-Τροποποίηση και προσαρμογή του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 Περί ανωνύμων εταιριών και του Ν. 2396/1996», **Π.Δ. 20/11** «Προσαρμογή του κωδικοποιημένου Ν. 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιριών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για την τροποποίηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ, όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις κοινοποίησης για τις μεσαίου μεγέθους εταιρίες και την υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων λογαριασμών (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 164/42/26.6.2009)», **Ν. 4013/11** «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του Ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) – Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις», **Π.Δ. 86/11** «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την τροποποίηση των Οδηγιών 77/91/ΕΟΚ, 78/855/ΕΟΚ, 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2005/56/ΕΚ όσον αφορά τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και τεκμηρίωσης σε περίπτωση συγχωνεύσεων και διασπάσεων (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 259/14/2.10.2009)».

Η ανώνυμη εταιρία αποτελεί τον τύπο της κατ' εξοχήν κεφαλαιουχικής εταιρίας. Κύριο χαρακτηριστικό της ανώνυμης εταιρίας είναι ότι το μετοχικό της κεφάλαιο διαιρείται σε ίσα τμήματα (μετοχές) και οι μέτοχοι ευθύνονται μέχρι του ποσού της εισφοράς τους σ' αυτό. Σε περίπτωση που τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας δεν επαρκούν για να ικανοποιήσουν τους πιστωτές - δανειστές, οι μέτοχοι δε φέρουν καμία ευθύνη εκτός εάν έχουν εγγυηθεί προσωπικά. Η ανώνυμη εταιρία είναι ο μοναδικός εταιρικός τύπος που επιτρέπει συγκέντρωση μεγάλων κεφαλαίων από απεριόριστο αριθμό μετόχων καθώς και την εύκολη μεταβίβαση των μετοχών. Σε

περίπτωση που οι μετοχές περιέλθουν σε έναν μόνο μέτοχο δεν επέρχεται λύση της εταιρίας αλλά μετατροπή της σε μονοπρόσωπη και η λέξη μονοπρόσωπη πρέπει να συμπεριληφθεί στην επωνυμία.

η) Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρία (άρθρα 32-33 του Εμπ.Ν., 47α § 2 και 32 § 2 του Κ.Ν.2190/20, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 40 του Ν.3604/07).

Η εταιρική αυτή μορφή υφίσταται, όταν όλες οι μετοχές κατέχονται από ένα μόνο μέτοχο. Σύμφωνα με το νόμο, «εάν στη συνέλευση παρίσταται ένας μόνο μέτοχος, είναι υποχρεωτική η παρουσία συμβολαιογράφου, ο οποίος προσυπογράφει τα πρακτικά της γενικής συνέλευσης.

θ) Κοινοπραξία (άρθρο 2 § 2 Π.Δ, 186/92).

Αποτελεί συνεργασία δύο ή περισσότερων φορέων με σκοπό τη συγκέντρωση μέσων (κυρίως τεχνικών) για την ανάληψη ενός συγκεκριμένου έργου (κυρίως κατασκευαστικού) που δεν έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν τα μέλη της κοινοπραξίας μεμονωμένα. Το κάθε συμβαλλόμενο μέλος διατηρεί τη νομική του και οικονομική του αυτοτέλεια. Κύριο χαρακτηριστικό της κοινοπραξίας είναι η ευθύνη των εταίρων «εις ολόκληρο», προκειμένου να διασφαλιστούν οι συναλλησσόμενοι από τους κινδύνους, γεγονός που συνεπάγεται την ανάπτυξη της εμπορικής δραστηριότητας, χωρίς την ύπαρξη και διατήρηση ορισμένου κεφαλαίου, όπως συμβαίνει στις κεφαλαιουχικές εταιρίες. Τα μέλη της κοινοπραξίας ασκούν δραστηριότητα ως φυσικά ή νομικά πρόσωπα πριν τη σύσταση της με το ίδιο ή παρεμφερές αντικείμενο με την κοινοπραξία.

ι) Ιδιότυπη Μεταφορική Εταιρία - Ι.Μ.Ε.

Η εταιρική αυτή μορφή εφαρμόζεται σε συγκεκριμένη κατηγορία επαγγελματιών (δηλαδή, αυτοκινητιστές – εταιρίες μεταφορών). Σύμφωνα με το Ν.3887/10, η σύσταση των μεταφορικών εταιριών επιτρέπεται με τη μορ-

φή της Α.Ε., Ε.Π.Ε. ή Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. για την εκτέλεση διεθνών, εθνικών, νομαρχιακών και ειδικών μεταφορών.

ια) Δικηγορική και Συμβολαιογραφική Εταιρία.

Η εταιρική αυτή μορφή εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη κατηγορία επαγγελματιών και καθιερώθηκε στη χώρα μας με τα Π.Δ. 518/89 «Για τις Δικηγορικές Εταιρίες» και Π.Δ. 284/93 «Σύσταση Συμβολαιογραφικών Εταιριών». Με το Π.Δ. 518/89 παρασχέθηκε η δυνατότητα στους δικηγόρους να συστήνουν επαγγελματικές εταιρίες με σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών προς το κοινό. Το διάταγμα αυτό καταργήθηκε με το νεότερο Π.Δ. 81/05 «Δικηγορικές Εταιρίες», σύμφωνα με το οποίο, δύο ή περισσότεροι δικηγόροι, μέλη του ίδιου δικηγορικού συλλόγου μπορούν να συστήσουν «Αστική Επαγγελματική Δικηγορική Εταιρία» με σκοπό την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών σε τρίτους και τη διανομή των συνολικών καθαρών αμοιβών που θα προκύψουν από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 75/05 του Β΄ Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έγινε δεκτή από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Υ.Α. 1024894/πολ.1044/8.3.05), οι δικηγορικές εταιρίες τηρούν πάντοτε βιβλία Β΄ κατηγορίας του Κ.Β.Σ., ακόμα και αν τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά τους υπερβαίνουν το ποσό τήρησης βιβλίων της κατηγορίας αυτής. Τα καθαρά κέρδη των δικηγορικών εταιριών φορολογούνται όπως φορολογούνται οι προσωπικές εταιρίες (Ομόρρυθμες-Ετερόρρυθμες), χωρίς να αφαιρείται από αυτά επιχειρηματική αμοιβή για τους εταίρους της δικηγορικής εταιρίας.

ιβ) Αστική Εταιρία (κερδοσκοπική και μη) και Κοινωνία Αστικού Δικαίου (που ασκεί επιχείρηση).

Η αστική εταιρία διακρίνεται σε: (α) αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όταν ο επιδιωκόμενος σκοπός είναι επιστημονικός ή άλλος ανιδιοτελής σκοπός και (β) αστική εταιρία κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όταν επιδιώκει οικονομικό σκοπό, χωρίς, όμως, να είναι εμπορική. Η αστι-

κή εταιρία είναι ευρέως γνωστή και ρυθμίζεται από τα άρθρα 741-784 του Αστικού Κώδικα. Το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα προσδιορίζει την έννοια της αστικής εταιρίας: «...με τη σύμβαση της εταιρίας, δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν, με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό...». Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν.2238/94, υπόκεινται σε φόρο, εκτός των άλλων, και οι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες και τα καθαρά κέρδη φορολογούνται όπως φορολογούνται οι προσωπικές εταιρίες (Ομόρρυθμες-Ετερόρρυθμες) (άρθρο 10 παρ.1 Ν.2238/94, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ.1 του Ν.3842/10). Σύμφωνα με το άρθρο 785 του Αστικού Κώδικα καθώς και τις ερμηνευτικές εγκυκλίους του Κ.Β.Σ. (υπ' αριθ. 3/1992), κοινωνία υπάρχει, όταν ένα δικαίωμα ανήκει από κοινού (αδιαίρετα), σε περισσότερα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά). Η πιο συνήθης περίπτωση κοινωνίας που συναντάται στην πράξη είναι η συνιδιοκτησία περιουσιακών στοιχείων (οικοπέδου, επιχείρησης,) που δημιουργούνται με τον θάνατο κάποιων προσώπων από τους κληρονόμους.

ιγ) Συμπληοικτησία (άρθρα 10-36 Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου που κυρώθηκε από τον Νόμο 3816/58).

Αποτελεί τη συνεργασία δύο ή περισσότερων ατόμων για την εκμετάλλευση ενός μόνο κοινού πλοίου. Η Συμπληοικτησία αποτελεί μορφή ναυτιλιακής επιχείρησης που εμφανίζεται στην περίπτωση που ένα πλοίο ανήκει κατά κυριότητα σε πολλούς ιδιοκτήτες (πληοικτήτες) που από κοινού και κατόπιν συμφωνίας το εκμεταλλεύονται και καλούνται συμπληοικτήτες. Κύρια χαρακτηριστικά της συμπληοικτησίας είναι η: συγκυριότητα, συνεκμετάλλευση και έλλειψη παντός άλλου είδους εταιρικού δεσμού μεταξύ των συμπληοικτητών.

ιδ) Αλληλοδαπή Ναυτιλιακή Εταιρία.

Πρόκειται για αλληλοδαπή ναυτιλιακή εταιρία που εγκαθίσταται στην Ελλάδα και η λειτουργία της διέπεται από τους Α.Ν. 89/67 και 378/68, αντίστοιχα.

ιε) Ναυτική Εταιρία (Ν.959/79).

Δημιουργήθηκε με σκοπό την κυριότητα, εκμετάλλευση ή διοίκηση ελληνικών ή ξένων εμπορικών πλοίων. Αποτελεί μια μορφή ανώνυμης εταιρίας που έχει δικαίωμα να συμμετέχει σε μετοχικά κεφάλαια άλλων ναυτιλιακών εταιριών.

ιστ) Ναυτιλιακή Εταιρία Πλοίων Αναψυχής - Ν.Ε.Π.Α.

Αποτελεί εμπορική εταιρία που συνίσταται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3182/03 με αποκλειστικό σκοπό την κτήση κυριότητας, την εκμετάλλευση ή τη διαχείριση πλοίων αναψυχής με ελληνική σημαία που χαρακτηρίζονται ως επαγγελματικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2743/99. Η σύσταση εταιριών άλλης νομικής μορφής, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις με το ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας, δεν αποκλείεται. Η Ν.Ε.Π.Α. μπορεί να συμμετέχει σε άλλες Ν.Ε.Π.Α.

ιζ) Εταιρία Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής - Ε.Ι.Π.Α.

Αποτελεί μη κερδοσκοπική εταιρία που διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 3790/09 καθώς και των άρθρων 741 έως 784 του Αστικού Κώδικα. Έχει ως αποκλειστικό σκοπό την κτήση κυριότητας πλοίων αναψυχής με ελληνική σημαία που χαρακτηρίζονται ως ιδιωτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2743/99. Η Ε.Ι.Π.Α. δεν μπορεί να συμμετέχει σε άλλες Ε.Ι.Π.Α. ή σε άλλα ελληνικά ή αλλοδαπά Νομικά Πρόσωπα.

ιη) Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία - Π.Α.Ε. (Ν.879/79, Ν.2725/99).

Περιλαμβάνει τα τμήματα αμειβομένων ποδοσφαιριστών των αθλητικών σωματείων. Σκοπός της εταιρίας είναι: η δημιουργία, οργάνωση και διοίκηση επαγγελματικής αθλητικής ομάδας ποδοσφαίρου, η οργάνωση επίσημων ή φιλικών αθλητικών αγώνων επαγγελματικού χαρακτήρα της ομάδας καθώς και η συμμετοχή της ομάδας σε κάθε είδους αγώνες, η οργάνωση εκδηλώσεων που αφορούν το άθλημα του ποδοσφαίρου,

σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τους εκάστοτε ισχύοντες Κανονισμούς Πρωταθλήματος για την Κατηγορία που θα αγωνίζεται η ομάδα, τους σκοπούς και τις αποφάσεις του οικείου επαγγελματικού συνδέσμου και της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, καθώς και η εν γένει διαχείριση οποιωνδήποτε θεμάτων που αφορούν τη δραστηριότητά της αυτή. Ο Ν. 2725/99 ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, το είδος αυτών των εταιριών καθώς και ζητήματα που αφορούν το μετοχικό κεφάλαιο, την οργάνωση σωματείων σε Π.Α.Ε., κ.ά.

ιβ) Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία - Κ.Α.Ε. (Ν.2725/99).

Περιλαμβάνει τα τμήματα αμειβόμενων καλαθοσφαιριστών των αθλητικών σωματείων. Ο Ν. 2725/99 ρυθμίζει τα καίρια ζητήματα των εταιριών αυτών όπως: το μετοχικό κεφάλαιο, την οργάνωση σωματείων σε Τ.ΑΚ. και Κ.Α.Ε., κ.ά.

κ) Συνεταιρισμός ή Συνεργατική Εταιρία (Ν. 1667/86).

Δημιουργήθηκε για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής καθώς και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των μελών της. Κύριο χαρακτηριστικό του συνεταιρισμού είναι ότι ο αριθμός των μελών αυξομειώνεται και ανάλογα επέρχεται μεταβολή στο κεφάλαιο, αφού με την αποχώρηση ενός εταίρου αυτόματα αποσύρεται και η εισφορά του.

κα) Χρηματιστηριακή Εταιρία (Ν.2396/96 και Κ.Ν.2190/20).

Πρόκειται για εταιρία που η σύσταση και η λειτουργία της στηρίζεται στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις ανώνυμες εταιρίες. Όμως, λόγω των διαφόρων ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η χρηματιστηριακή σε σχέση με τις ανώνυμες εταιρίες, κρίθηκε απαραίτητο, να θεσπιστεί ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο που προσδιορίζει και καθορίζει με σαφήνεια τους κανόνες σύστασης και λειτουργίας τους. Οι μορφές που μπορεί να λάβει είναι: Ανώνυμη Χρηματιστηριακή Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.), Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) και Ανώνυμη Εταιρία Λήψης και Διαβίβασης Εντολών (Α.Ε.Λ.Δ.Ε.).

κβ) Ευρωπαϊκή Εταιρία.

Η Ευρωπαϊκή Εταιρία (SOCIETAS EUROPAEA-SE) θεσμοθετήθηκε τον Οκτώβριο του 2001, για τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον Κανονισμό 2157/01 του Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου 2001, «περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρίας» καθώς και της Οδηγίας 2001/86/ΕΚ «για τη συμπλήρωση του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρίας, όσον αφορά τον ρόλο των εργαζομένων». Η Ευρωπαϊκή Εταιρία είναι κεφαλαιουχική κατά μετοχές εταιρία, με ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο 120.000 € και έχει νομική προσωπικότητα. Μπορεί να ιδρυθεί: (α) με τη δημιουργία Εταιρίας Χαρτοφυλακίου (holding) από Ανώνυμες Εταιρίες ή Ε.Π.Ε. που εδρεύουν σε δυο διαφορετικά κράτη - μέλη (β) με συγχώνευση δύο ή περισσότερων υφιστάμενων Ανωνύμων Εταιριών που εδρεύουν σε δυο διαφορετικά κράτη μέλη της Ε.Ε. (γ) με την ίδρυση κοινής θυγατρικής από εταιρίες που εδρεύουν σε δυο τουλάχιστον κράτη - μέλη και (δ) με τη μετατροπή Ανώνυμης Εταιρίας που έχει τουλάχιστον δύο χρόνια θυγατρική σε άλλο κράτος - μέλος. Η Ευρωπαϊκή Εταιρία θεωρείται ανώνυμη εταιρία και η σύσταση και λειτουργία της διέπεται από το δίκαιο του κράτους - μέλους, όπου βρίσκεται η έδρα της. Η έδρα της Ευρωπαϊκής Εταιρίας καθορίζεται από το καταστατικό και πρέπει να αντιστοιχεί στον τόπο, όπου βρίσκεται η κεντρική της διοίκηση. Επίσης, μπορεί να μεταφερθεί σε άλλο κράτος - μέλος. Από φορολογικής πλευράς, αντιμετωπίζεται όπως κάθε ανώνυμη εταιρία στην Ευρωπαϊκή χώρα που έχει έδρα. Η εταιρία που έχει καταχωρηθεί στην Ελλάδα διέπεται από τον Κανονισμό 2157/01, τον Ν.3412/05, τον Ν.2190/20 και τις διατάξεις του καταστατικού της.

κγ) Εταιρία Ειδικού Σκοπού (Ν. 3156/03).

Πρόκειται αποκλειστικά για ανώνυμη εταιρία, σύμφωνα με τον Ν.3156/03 (άρθρο 10 § 3), όταν αυτή εδρεύει στην Ελλάδα. Κύρια δραστηριότητά της αποτελεί η απόκτηση των απαιτήσεων από τη μεταβιβάζουσα εταιρία με σκοπό την τιτλοποίησή τους (άρθρο 10 § 1, Ν. 3156/03) και τη διάθεση των ομολογιών στους ομολογιούχους επενδυτές (άρθρο 10 § 2

εδ. β´, άρθρο 13 § 3-7, Ν.3156/03). Δεν επιτρέπεται η απασχόληση σε αυτήν προσωπικού και η άσκηση δραστηριοτήτων που να δημιουργούν υποχρεώσεις καθώς και η δυνατότητα ικανοποίησης απαιτήσεων που έχουν τιτλοποιηθεί. Το άρθρο 14 του Ν. 3156/03 απαλλάσσει από τη φορολογία τη μεταβίβαση και αναμεταβίβαση πάγιων περιουσιακών στοιχείων, την είσπραξη απαιτήσεων και τη σύναψη συμβάσεων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ή συμβάσεων δανείων καθώς και τα κέρδη που προέρχονται από την πώληση ακινήτων στην εταιρία ειδικού σκοπού, με την προϋπόθεση ότι αυτά δε θα διανεμηθούν. Για να προσδιορισθεί το φορολογητέο εισόδημα, από τα έσοδα που προέρχονται από τους τόκους των μεταβιβαζομένων απαιτήσεων αφαιρούνται οι οριζόμενες από τον Ν.2238/94 δαπάνες που αφορούν τόκους και συναφή έξοδα δανείων, πιστώσεων και συμβάσεων παραγώγων και χρηματοοικονομικών μέσων που συνομολογεί.

κδ) Κυπριακή Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (ΛΤΔ/LTD).

Πρόκειται για εταιρία που για τη σύστασή της απαιτείται η ύπαρξη ενός τουλάχιστον μετόχου. Ο μέτοχος μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή εμπίστευμα (trust)⁴. Στα πλαίσια του Κυπριακού Περί Εταιριών Νόμου (κεφ.113) απαιτείται η ύπαρξη ενός τουλάχιστον μετόχου και η διάθεση μίας τουλάχιστον μετοχής. Το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο που απαιτείται για τη σύστασή της είναι 100€. Η εταιρία εδρεύει στην Κύπρο, δεν απαιτείται η ύπαρξη έδρας αλλιά δύναται να εδρεύει είτε σε δικηγορικό γραφείο είτε σε γραφείο ηλεκτρικής εταιρίας. Ως προς τη διοίκηση αυτής της εταιρίας απαιτείται ένας τουλάχιστον διοικητικός σύμβουλος, που μπορεί να είναι Κυπριακής καταγωγής, αλλοδαπός ή ακόμα και νομικό πρόσωπο. Επίσης, απαιτείται ο ορισμός ενός ατόμου ή μιας εταιρίας που θα ενεργεί ως γραμματέας. Πριν την έναρξη της διαδικασίας εγγραφής, ο Έφορος Εταιριών, πρέπει να εγκρίνει την εταιρική επωνυμία. Η επωνυμία

4. Το εμπίστευμα (trust) αποτελεί συμφωνία μεταξύ του εμπιστευματοπάρου (settlor), ο οποίος αναθέτει τη διοίκηση περιουσιακών στοιχείων σε έναν επίτροπο (trustee).

των Κυπριακών Εταιριών πρέπει υποχρεωτικά να λήγει με τη λέξη «LIMITED/LIMITED» ή τη σύντμηση «ΛΤΔ/LTD». Η διαδικασία ίδρυσης της κυπριακής εταιρίας αρχίζει με την έγκριση του Εφόρου Εταιριών σχετικά με την επωνυμία της, εγγράφεται ως Ιδιωτική Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης με βάση τον Νόμο περί Εταιριών της Κυπριακής Δημοκρατίας και υπάγεται στο καθεστώς φορολόγησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, εάν η διοίκηση και ο έλεγχος της εταιρίας πραγματοποιούνται στην Κύπρο με φορολογικό συντελεστή 10%⁵.

κε) Offshore (Εξωχώρια Εταιρία).

Η υπεράκτια εταιρία (offshore company) ορίζεται ως «η εταιρία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία αυτή δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης» (άρθρο 5 § 7 Ν.3091/02). Τα άρθρα 15-18 του Ν. 3091/02 καθώς και τα άρθρα 57 και 58 του Ν. 3842/10 ρυθμίζουν το φορολογικό πλαίσιο των offshore εταιριών. Ειδικότερα, το άρθρο 57 του Ν. 3842/10 ορίζει ότι τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες της παρ. 3 του άρθρου 51Α του Κ.Φ.Ε. που έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ελλάδα, καταβάλλουν ειδικό ετήσιο φόρο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί της αξίας αυτών στην περίπτωση που δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός του φυσικού προσώπου που κατέχει τα εταιρικά μερίδια. Με την αύξηση του φορολογικού συντελεστή, απομειώνεται μέσα σε λίγα χρόνια η αξία του ακινήτου. Υποχρέωση υποβολής δήλωσης ειδικού φόρου επί των ακινήτων έχουν οι νομικές οντότητες και τα νομικά πρόσωπα που είναι υπόχρεα στο φόρο σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αυτού, οι Ανώνυμες Εταιρίες και οι Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης που έχουν ως σκοπό, σύμφωνα με το καταστατικό τους, την αγορά, διαχείριση, επένδυση και εκμετάλλευση ακινήτων καθώς και οι νομικές οντότητες και τα νομικά πρόσωπα των περιπτώσεων γ' και στ' της παραγράφου 2

5. Νόμος 118/02 περί φόρου εισοδήματος, τέθηκε σε ισχύ από 1/1/03.

του άρθρου 15 του νόμου αυτού καθώς και αυτά της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του ίδιου νόμου.

Η offshore εταιρία δραστηριοποιείται: α) στην αγορά και ανέγερση ακινήτων, β) στην παροχή υπηρεσιών όπως: λογιστικών, φορολογικών, δικηγορικών, τραπεζικών, χρηματοοικονομικών, επενδυτικών (εταιρίες holding), κ.ά. γ) στη ναυτιλία, όπου χρησιμοποιούνται «σημείες ευκαιρίας», παρέχεται η δυνατότητα να λειτουργούν με πιο ευνοϊκούς όρους συγκριτικά με την ελληνική νομοθεσία, δ) στις εμπορικές συναλλαγές (εισαγωγές – εξαγωγές) με τη χρήση τριγωνικών ή και περισσότερων σχημάτων με σκοπό την υπεριμολόγηση των εισαγωγών (εμπορευμάτων και προϊόντων) και την υποτιμολόγηση των εξαγωγών, (ιδίως μετά την εφαρμογή των Ν. 3091/02 και 3052/02, αντίστοιχα) και ε) στη διάθεση προϊόντων πνευματικών δικαιωμάτων, όπως εμπορικά σήματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα, λογισμικά προγράμματα στο βιομηχανικό και εμπορικό κλάδο με τη μορφή της ενοικίασης έναντι αμοιβής (royalties).

κστ) Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία - ΙΚΕ

Πρόκειται για ένα νέο εταιρικό τύπο που διαθέτει νομική προσωπικότητα και ευθύνεται για τις εταιρικές υποχρεώσεις που δημιουργούνται με την παρουσία που διαθέτει. Η ΙΚΕ συστήνεται από ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και χαρακτηρίζεται ως εμπορική ανεξάρτητα από τον ιδρυτικό της σκοπό. Το καταστατικό, οι τροποποιήσεις, εφόσον είναι ιδιωτικά έγγραφα, καθώς και οι σχετικές αποφάσεις των εταίρων όπως και τα εταιρικά πρακτικά μπορούν να συντάσσονται σε μια από επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εταιρικό κεφάλαιο ανέρχεται τουλάχιστον σε ένα (1) ευρώ και οι εταίροι συμμετέχουν στην εταιρία είτε με κεφαλαιουχικές είτε με εξωκεφαλαιουχικές είτε με εγγυητικές εισφορές. Η επωνυμία της εταιρίας αποδίδεται ολόκληρη με λατινικούς χαρακτήρες ή σε ξένη γλώσσα όπου να αναγράφονται, υποχρεωτικά, οι λέξεις: «Private Company» ή «Single Member Private Company» όταν είναι μονοπρόσωπη.

1.6 Η Αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου

Η σύσταση εταιρίας πραγματοποιείται με τη σύνταξη εγγράφου που μπορεί να είναι δημόσιο (παρουσία συμβολαιογράφου) ή ιδιωτικό έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται το ύψος του κεφαλαίου της εταιρίας ανεξαρτήτως της νομικής της μορφής, δηλαδή, προσωπικής ή κεφαλαιουχικής.

Η αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου αναφέρει ότι δεν επιτρέπεται αύξηση ή μείωση του εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου, όπως αυτό αναγράφεται στο καταστατικό, αν προηγουμένως δεν πραγματοποιηθεί σχετική τροποποίησή του. Η τροποποίηση του καταστατικού ακολουθεί τις αρχές δημοσιότητας, όπως και κατά την αρχική δημοσίευσή του. Οι λόγοι που επιβάλλουν την αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου, διαφέρουν ανάλογα με τη μορφή της εταιρίας. Στις προσωπικές εταιρίες το ύψος του κεφαλαίου δεν έχει ιδιαίτερη σημασία δεδομένου ότι, οι απαιτήσεις των τρίτων, όταν δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από την εταιρία αποπληρώνονται από τα φυσικά πρόσωπα που την απαρτίζουν. Αντίθετα, στις κεφαλαιουχικές εταιρίες το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου αποτελεί την εγγύηση των απαιτήσεων των τρίτων έναντι της εταιρίας.

Το ύψος του κεφαλαίου είναι ανεξάρτητο από το ύψος της καθαρής περιουσίας της εταιρίας, διότι η περιουσία της εταιρίας αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το αποτέλεσμα της επιχειρηματικής της δραστηριότητας. Οι εταιρίες που εμφανίζουν κέρδη, τα οποία δε διανέμουν με τη μορφή μερίσματος στους εταίρους ή μετόχους, αυξάνουν με την κεφαλαιοποίησή τους την καθαρή τους περιουσία, σε αντίθεση με εταιρίες που εμφανίζουν ζημίες που μειώνουν την καθαρή τους περιουσία.

Ο νομοθέτης, προκειμένου να διασφαλίσει τους δανειστές, δεν επιτρέπει τη μείωση της καθαρής περιουσίας κάτω από το ήμισυ του κεφαλαίου και σε αυτή την περίπτωση απαιτεί υποχρεωτική αύξηση του κεφαλαίου με εισφορές των εταίρων ή μετόχων. Επιπλέον, σε περίπτωση που αποφασισθεί μείωση του κεφαλαίου με διανομή του στους εταίρους ή μετόχους,

απαιτείται οι εταίροι ή οι μέτοχοι να αποδείξουν ότι με τη μείωση του κεφαλαίου δεν θίγονται τα συμφέροντα των δανειστών.

Η αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου ισχύει για όλες τις μορφές επιχειρήσεων που προβλέπει η ελληνική νομοθεσία εκτός από τους συνεταιρισμούς, στους οποίους η αυξομείωση των μελών συνεπάγεται και αντίστοιχη αυξομείωση του κεφαλαίου.

1.7 Η λογιστική των εταιριών

Η λογιστική των εταιριών περιλαμβάνει, τη λογιστική απεικόνιση - καταγραφή των γεγονότων που αφορούν, κυρίως, τις σχέσεις των εταίρων με την εταιρία καθώς και της εταιρίας με τους τρίτους. Για τους λόγους αυτούς, η λογιστική παρακολούθηση των εταιριών βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στους νόμους και κανόνες δικαίου.

Η λογιστική των εταιριών ασχολείται με θέματα που προκύπτουν από την οικονομική δραστηριότητα της εταιρίας καθώς και από το νομικό πλαίσιο που περικλείει την εταιρική δραστηριότητα. Απεικονίζει με λογιστικές εγγραφές τα γεγονότα που έχουν σχέση με τον εταιρικό τύπο και δεν ασχολείται με τον προσδιορισμό του αποτελέσματος της εκμετάλλευσης, με το οποίο ασχολείται η γενική λογιστική. Σε κάθε εταιρική νομική μορφή, εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:

■ Σύσταση εταιρίας

Περιγράφεται η συμφωνία μεταξύ των εταίρων για τη δημιουργία του νομικού προσώπου καθώς και οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις που δημιουργούνται.

■ Καταβολή εισφορών

Καταγράφεται η υποχρέωση των εταίρων τόσο για την κάλυψη όσο και την καταβολή στο νομικό πρόσωπο της εισφοράς που τους αναλογεί είτε σε

χρήμα είτε σε είδος που είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της εταιρίας και αναφέρονται στο εταιρικό έγγραφο σύστασης.

■ Σχέσεις εταιρίας – εταίρων

Διαπραγματεύεται τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στον εταίρο και το νομικό πρόσωπο και αφορούν δοσοληπτικούς λογαριασμούς μεταξύ αυτών.

■ Όργανα διοίκησης

Στην περίπτωση των ανωνύμων εταιριών, η Διοίκηση ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο ενώ στην περίπτωση των άδηλων εταιρικών τύπων από τους διαχειριστές. Τα όργανα διοίκησης για την άσκηση των καθηκόντων τους αποκτούν ορισμένες εξουσίες αλλήλα και υποχρεώσεις ως προς αυτούς που τους διόρισαν.

■ Διανομή αποτελέσματος

Το αποτέλεσμα που απορρέει από την επιχειρηματική δραστηριότητα (κέρδη) και διανέμεται στους εταίρους ή μετόχους στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης, που είναι συνήθως ετήσια.

■ Λύση – Εκκαθάριση

Προκύπτει από την επιτυχή ολοκλήρωση του σκοπού ή εμφανίζεται με το τέλος της διάρκειας ζωής της εταιρίας. Στη συνέχεια, η εταιρία λύεται και εκκαθαρίζεται ρευστοποιώντας τα περιουσιακά της στοιχεία, τακτοποιώντας τις υποχρεώσεις της και διαθέτοντας το αποτέλεσμα με την πληρωμή των υποχρεώσεων στους εταίρους ή μετόχους.

Η εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα και έχει τη δυνατότητα συναλλαγής με τρίτους, εφόσον έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες δημοσίευσης και καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου. Μέχρι την ημερομηνία της δημοσίευσης, τα έξοδα που πραγματοποιούνται και αφορούν την εταιρία

καταχωρούνται σε βιβλία ενός από τους ιδρυτές και στη συνέχεια, όταν η εταιρία αποκτήσει τη νομική της προσωπικότητα, μεταφέρονται στα λογιστικά βιβλία της εταιρίας.

1.8 Η επιλογή νομικής μορφής

Προκειμένου να επιλεγεί η κατάλληλη νομική μορφή, κατά την ίδρυση της εταιρίας, σύμφωνα με τους τύπους εταιριών που προβλέπει η ελληνική νομοθεσία, οι ιδρυτές πρέπει να σταθμίσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε εταιρικού τύπου. Συνεπώς, εφόσον πρώτα εξετασθεί, εάν ο σκοπός της εταιρίας επιβάλλει την ίδρυση ενός συγκεκριμένου τύπου, όπως προβλέπεται λόγω χάρη στην περίπτωση των τραπεζικών, χρηματιστηριακών ή αθλητικών εταιριών, που είναι υποχρεωτικός ο τύπος της ανώνυμης εταιρίας, στις υπόλοιπες περιπτώσεις πρέπει να γίνει αντιστάθμισμα της προσωπικής ευθύνης των εταίρων και της δέσμευσης του κεφαλαίου, για να αποφασισθεί, εάν θα προβούν στην ίδρυση προσωπικής ή κεφαλαιουχικής εταιρίας.

Το βασικό θέμα, που πρέπει ενδελεχώς να εξετασθεί, είναι οι προσωπικές σχέσεις που συνδέουν τα φυσικά πρόσωπα καθώς και οι κίνδυνοι που απορρέουν από τη δραστηριότητα της εταιρίας. Άλλοι παράγοντες, που συνηγορούν στην επιλογή της μιας ή της άλλης εταιρικής μορφής είναι: το κόστος ίδρυσης και συντήρησης, η πιστοληπτική ικανότητα που θα αποκτήσει η εταιρία με βάση την καθαρή της θέση καθώς και ο τρόπος φορολόγησης των κερδών της.

Στο βιβλίο αυτό, εξετάζονται ξεχωριστά από οικονομική, νομική, λογιστική και φορολογική άποψη, οι τύποι των εταιριών που προβλέπονται από την ελληνική νομοθεσία και θεωρείται ότι οι εταιρίες τηρούν βιβλία τρίτης (Γ') κατηγορίας (διπλογραφικό σύστημα) εφαρμόζοντας το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.) και τα ΔΠΧΑ. Έτσι, θα εξεταστούν τόσο από λογιστικής όσο και από φορολογικής και νομικής πλευράς η: ομόρρυθμη,

ετερόρρυθμη, αφανής, κοινοπραξία, αστική εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμη εταιρία και εταιρία ειδικού σκοπού.

Στον δεύτερο τόμο του βιβλίου, θα εξετασθούν θέματα που αφορούν την απορρόφηση μιας εταιρίας από άλλη, τη συγχώνευση εταιριών, τη μεταβολή νομικής μορφής, τη δημιουργία ομίλων εταιριών και τη σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.